

Г. М. Давидюквикладач-методист
Луцького педагогічного коледжу

ПЕДАГОГІЧНИЙ СТОРІТЕЛІНГ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У сучасних умовах розвитку освіти вагомою якістю педагога вважається здатність до саморозвитку та самоосвіти, мобільність та практичність. Мета нашого дослідження полягає у приверненні уваги до одного зі способів полегшення засвоєння матеріалу, яким є сторітелінг. Буквально це означає вивчення нового матеріалу із застосуванням правдивих чи вигаданих історій. Нині більшою мірою це питання розроблено для гуманітарних наук, де нарація слугує засобом донесення знань. Проте й природничі знання приховують немало таких історій та міфів. У статті розглянуто можливості застосування цього методу під час вивчення хімії. Використання таких історій забезпечує емоційний вплив на реципієнта, чим робить процес засвоєння нових знань цікавим і захопливим. Особливе значення сторітелінгу має для засвоєння так званих нецікавих тем. Ключовими засадами сторітелінгу є наявність персонажу, наявність інтриги, наявність сюжету. Персонаж має бути близький слухачеві, зберігати інтригу, а сюжет має відповідати основним засадам побудови художнього тексту, таким як зав'язка, розвиток подій, кульмінація, розв'язка.

Використання інтерактивних методів навчання, зокрема сторітелінгу, підтверджує актуальність використання цього методу в роботі зі студентами, адже відмінність сторітелінгу від інших методів полягає в легкості, відсутності нав'язливих пропозицій, розвитку уяви, логіки та підвищенні рівня культурної освіти студентів. Розглянуто теоретично-методичні аспекти педагогічного сторітелінгу, його сутність та переваги перед іншими методами підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти.

Стаття акцентує увагу на конкретних результатах такого педагогічного процесу, побудованих на принципах сторітелінгу.

У зв'язку з недостатнім висвітленням цього методу подано конкретні приклади його застосування під час вивчення тем «Оксиди неметалічних елементів» («Задуха собачої печери»), «Оксиди неметалічних елементів» («Хімічна зброя давніх персів»), «Металічні елементи» («Мистецтво використовувати залишки»), «Алотропні модифікації сірки» («Сірка є всюди»), «Вуглеводи» («Невидиме чорнило»), «Вуглеводні» («Як з'явилися каучук та гума»), «Біологічно-активні речовини» («Як відкрили антибіотики»).

Ключові слова: сторітелінг, педагогічний сторітелінг, нарація, емоційний вплив, студент, функції сторітелінгу, персонаж, інтрига, сюжет.

Мета статті полягає у теоретичному дослідженні педагогічного сторітелінгу як методу навчання; обґрунтуванні доцільності застосування його в професійній підготовці.

Аналіз досліджень. Методика сторітелінгу розроблена й успішно випробувана на особистому досвіді Девідом Армстронгом. А. Акчун, Х. Айяр, Е. Ердоган у своїх дослідженнях наголошують на розвитку комунікативних навичок методом сторітелінгу та розкривають його значення як мистецтво опису реальних або уявних подій за допомогою тексту і мультимедійних засобів [1, с. 577–586].

М. Росітер зазначав, що у центр сторітелінгу покладено переконання в тому, що основна форма людського сприйняття існує у вигляді певних історій, які впливають на наше життя.

Серед сучасних вітчизняних праць слід відзначити статті О. Караманова, Н. Василюшиної, К. Симоненко, Н. Гущиної, К. Крутій, Т. Черенко, Н. Бондаренко.

К. Крутій та Л. Зданевич описували сторітелінг як метод роботи з дошкільнятами і наголошували на тому, що сторітелінг – це мистецтво розповіді історій [4, с. 2–6].

Н. Бондаренко визначає поняття сторітелінгу як комплекс інструментів, які доносять потрібну ідею за допомогою цілої оповіді [2, с. 130–135].

Дослідженню елементів сторітелінгу як навчального методу в поглядах педагогів присвячена наукова праця С. Микитюк, у якій автор визначає, що сторітелінг виник не спонтанно, а має ґрунтовні теоретичні засади, що сформувалися в процесі освітньої діяльності і є надбанням педагогічного досвіду А. Макаренка, В. Сухомлинського [7].

Дослідження Ю. Маковецько-Гудзь привертає увагу тим, що наголошує на методі сторітелінгу, який сприяє формуванню в студентів орієнтованої основи поведінки в мовних ситуаціях; створюється досвід вираження своєї позиції в спілкуванні, умінні презентувати себе [6].

Т. Черненко описала можливості застосування сторітелінгу у вищій школі. Вона розкрила переваги сторітелінгу як засобу мотивації студентів під час вивчення дисципліни як основи інклюзивного навчання [9, с. 361–364].

Проблема. Посилення вимог до професійної підготовки майбутніх учителів зумовлює пошук і реалізацію сучасних освітніх інноваційних технологій, форм методів та способів навчання. Один із актуальних напрямів сучасного наукового пошуку спрямований на дослідження ефективності педагогічного сторітелінгу, донесення навчальної інформації до студентів задля формування фахових компетентностей, засобу посилення мотивації навчання, а також для самоосвіти майбутніх педагогів.

Виклад нового матеріалу. Сьогодення є стрімким та інформаційно перевантаженим, а людям необхідні ефективні способи оброблення й передачі інформації. Сучасне покоління спілкується переважно у віртуальному світі, тому реальне спілкування стає мистецтвом, якому потрібно навчати знову. Для цього чудово підходить метод сторітелінгу.

Сторітелінг – це технологія створення історії та передача за її допомогою необхідної інформації задля впливу на емоційну та мотиваційну сфери слухача.

Сторітелінг – це розповідь історії (реальної чи вигаданої), яка добре запам'ятовується.

У 90-х роках минулого століття сторітелінг розробив і впровадив в управління міжнародною корпорацією американець Девід Амстронг. Він врахував такий психологічний чинник: розповідь із життя значно легше сприймається, ніж логічні аргументи і сухі міркування. Вони краще викликають довіру у слухача і краще мотивують його до певних дій, але насправді сторітелінгом людство займалося завжди. Пригадаймо створення нашими пращурами легенд, казок, тому ця технологія є дуже корисною і в галузі освіти. Завдання сторітелінгу полягає в тому, щоб за допомогою розповіді створити умови для мотивації студентів до навчання.

Кожний викладач знає, що є «нецікава» тема для студентів, але вона важлива для навчання. Якщо тема не містить реальної історії, то її можна придумати, тобто створити «реальну казку», щоб залучити студента в процес навчання настільки, щоб він виніс максимум корисного для себе. Такий підхід зможе викликати у слухача емоції, які є запорукою того, що інформація запам'ятовується ґрунтовно і надовго. Таке запам'ятовування є аналогічним запам'ятовуванню сюжетів фільмів, книг чи телешоу.

В сучасній педагогіці метод сторітелінгу найбільше використовується як інструмент формування компетентностей, вчить формувати власні

думки, вміння чітко передавати й аргументувати свою позицію, впорядковувати мислення.

Метод сторітелінгу – це своєрідний тренд у сучасній освіті. Подання навчального матеріалу у вигляді розповіді, історій розвиває уяву, логіку, підвищує рівень культурної освіти. Сторітелінг – це комплекс інструментів, які доносять потрібну ідею за допомогою цілої оповіді [2, с. 130–135].

Основними функціями сторітелінгу є мотиваційна, об'єднуюча, комунікативна, утилітарна та інструмент впливу.

Основними ключовими засадами сторітелінгу є наявність персонажу, наявність інтриги, наявність сюжету.

Персонаж має бути наближений до аудиторії, інтрига дасть змогу утримувати увагу аудиторії, а сюжет побудований у вигляді такого ланцюжка: зав'язка, розвиток, кульмінація, розв'язка.

За допомогою сторітелінгу можна отримати такі важливі результати:

- поживлення атмосфери в аудиторії;
- створення невимушеної обстановки;
- зняття напруження;
- найпростіший шлях встановлення контакту:

викладач – студент;

- привернення і утримання уваги.

Це впливає на збагачення особистого досвіду студентів у володінні прийомами та засобами мовлення, становленні індивідуальної позиції в спілкуванні та самопрезентації.

Педагогічний сторітелінг буває класичним (розповідає педагог), активним (на задану викладачем основу події студенти залучаються до процесу складання історії), цифровим (історія доповнена презентацією, відео). Активний сторітелінг найкраще застосовувати на підсумкових заняттях, а пасивний – на вступних темах чи лекціях.

За тематикою розповіді сторітелінг буває культурним, соціальним, сімейним, дружнім, особистим, включати міфи та легенди.

За способом розповіді він поділяється на такі види:

- розповідь на тему, запропоновану викладачем;
- розповідь за планом;
- розповідь за запропонованим початком;
- розповідь за опорними словами;
- складання казки за власним сюжетом.

Студенти часто ототожнюють науку з нудними гіпотезами та незрозумілими словами. Насправді ж її легко зрозуміти на конкретних історіях.

Ось кілька прикладів навчальних історій на заняттях хімії під час вивчення певних тем.

1) Задуха собачої печери (Тема заняття «Оксиди неметалічних елементів»).

Собача печера – це печера, розташована на західній околиці Неаполя в Італії. В цю печеру доросла людина може зайти безбоязно, але

тварини, зріст яких не перевищує 80см, гинуть від задухи. Яка речовина спричиняє смертельну загрозу для тварин?

2) Хімічна зброя давніх персів (Тема заняття «Оксиди неметалічних елементів»).

256 року до н. е. війська сасанідів, які були розташовані на сході Сирії, оточили давньоримську фортецю. Для цього перси зробили підкоп під стіною фортеці. Римські солдати стали копати свій хід їм назустріч, але перси пішли на хитрість і підпалили сірку зі смолою. Утворився отруйний задушливий дим, який перси за допомогою міхів стали прокачувати в бік ворогів. Римське військо загинуло, а перси прорвалися до фортеці і завоювали місто. Який газ при цьому утворився?

3) Мистецтво використовувати залишки (Тема «Металічні елементи»).

Відомий фізик Р.В. Вуд розповів історію, яка з ним трапилася у студентські роки. Одного разу він прийшов у їдальню і помітив, що йому подали суп із кісток вчорашньої курки (ту, яку він їв раніше). Студент Вуд поскаржився ректору. «Як ви можете це довести?» – запитав ректор у студента. Тоді Вуд взяв платиновий дріт, занурив його в суп, а потім підніс у полум'я спиртівки. Полум'я забарвилось у карміновий колір, що є ознакою наявності літію. Ці кістки я вчора обсипав попелом від цигарок, а попел містить хлористий літій.

4) Сірка є всюди (Тема «Алотропні модифікації сірки»).

Коли ми ріжемо цибулю, то завжди плачемо. Це заслуга сірки, яка вбирається з ґрунту, де росте цибуля. Із сірки створені засоби для чистки обличчя шкіри від вугрів і прищів. Вушна сірка має фермент лізозім, який не «пускає» в наш організм бактерії.

5) Невидиме чорнило (Тема «Вуглеводи»).

Китайський імператор Цин Шихуанді, під час правління якого було збудовано Велику китайську стіну, використовував для тайнопису таємне чорнило, яке готувалося з рисового відвару. Щоб його проявити, імператор використовував відвар морських бурих водоростей. Під час дії відвару на папері написане проявлялось синім кольором. Яка речовина, що містилася у бурих водоростях, викликала зміну кольору невидимого чорнила? В чому особливості цієї якісної реакції?

6) Каучук. Гума (Тема «Вуглеводні»).

Південноамериканські індіанці так використовували природний каучук. Вони замочували ноги у свіжий сік гевеї. Застигаючий сік перетворювався на непромоклі чоботи. У 1823 році англійський хімік Ч. Макінтош випадково пролив рідкий каучук на плащ, після чого йому спало на думку створити резиновий плащ від дощу. Це зробило його мільйонером. Коли він проводив досліди в лабораторії, змішавши каучукат із сіркою, то ненароком пролив цю суміш на гарячу

піч. В результаті цієї необережності він отримав гуму, яку використовують для виготовлення автомобільних шин.

7) «Як з'явилися каучук та гума?» (Тема «Біологічно-активні речовини»).

Британець бактеріолог О. Флемінг не любив прибирати на своєму столі, і саме це допомогло йому зробити найвагоміше відкриття в медицині. Коли у нього на столі зібралось багато брудного посуду, він побачив, що в одній посудині з бактеріями стафілококу виросла колонія цвілевих грибів, які знищили всі бактерії. Із цих грибів учений виділив перший антибіотик – пеніцилін. У 1945 році вченому присудили Нобелівську премію.

Отже, сторітелінг як формат навчання має величезну практичну користь, а саме легке засвоєння матеріалу, розвиток уяви, самокореєпзнання. Він постає відповідним інструментом розвитку креативності особистості студентів.

В освітньому процесі важливим є не тільки застосування такого методу, як сторітелінг, але й урізноманітнення, представлення таких історій; застосування сучасних освітніх інструментів для створення якісного контенту та цікавого оформлення сторітелінгу.

До цих інструментів належать такі:

– Storyjumper – хмарний ресурс, що має набір інструментів для створення ілюстрованих книг з різними історіями;

– Ourboox – платформа для створення авторських електронних книг; у книгах розміщуються відеоматеріали, дидактичні ігри;

– Canva-сервіс для графічного дизайну зображень та інформаційних плакатів;

– Piktochart – інформаційний вебдодаток, який дає змогу користувачам легко створювати візуальні зображення за допомогою тематичних шаблонів із додаванням коротких текстів;

– Pixton – конструктор коміксів;

– Twine – застосунок для створення та роботи з мультимедійними історіями [8, с. 48–55].

Висновок. Оскільки нинішні студенти – це покоління, що працює з інформаційними та медіазасобами, педагоги повинні у своїй роботі застосувати новітні тренди та сучасні методики, а також використовувати сучасні освітні інструменти.

Саме метод сторітелінгу дає змогу максимально ефективно подавати навчальний матеріал, що викликає позитивну мотивацію до знання предмета в студентів ВНЗ.

Сторітелінг заохочує до знаходження різних варіантів вирішення завдань та використання інтерактивних форм роботи.

Такий метод позитивно впливає на якість освітнього процесу, оскільки студенти набувають практичних навичок професійної діяльності, а викладач створює умови для мотивації до навчання загалом.

Список використаної літератури:

1. Akgun A., Keskin H., Erdogan E. The influence of Storytelling Approach in Travel Writings on Readers Empathy and Intentions. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 2015. P. 577–586.
2. Бондаренко Н. Storytelling як комунікативний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. 2019. № 7 (174). С. 130–135.
3. Гич Г. Сторітелінг як інноваційна методика формування компетентностей. *Науковий вісник Миколаївського університету ім. В. Сухомлинського*. 2015. № 4. С. 188–192.
4. Крутій К., Зданевич Л. Сторітелінг: мистецтво розповідання, або як зацікавити й мотивувати дітей. *Дошкільне виховання*. 2017. № 7. С. 2–6.
5. Макарова Л., Корнієнко Л., Риша Г. Сторітелінг як технологія розвитку креативності здобувачів вищої освіти КЗ «Покровський педагогічний коледж». *Сучасні заклади освіти* : матеріали VII Міжнародної виставки. 2018. 37 с.
6. Маковецька-Гудзь Ю. Storytelling в педагогічній практиці розвитку комунікативного потенціалу. URL: <http:kumlk.kpi/sites/detailt>.
7. Микитюк С. Елементи сторітелінгу як навчального методу у поглядах педагогів, громадських діячів минулого. URL: <http://www.Chasopys.Ps.Kiev.ua/archive>.
8. Черненко Т. Метод сторітелінгу як засіб мотивації при вивченні дисципліни «Основи інклюзивного навчання» у закладі вищої освіти. *Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. 2019. С. 361–364.

Davydiuk H. Pedagogical storytelling in preparation future teachers

In modern conditions of education development, the ability of self-development and self-education, mobility and practicality is considered to be an important quality of a teacher. The purpose of our study is to draw attention to one of the ways to facilitate the assimilation of material, which is storytelling. Literally, this means learning new material using true or fictional stories. At the moment, this issue is largely developed for the humanities, where narration serves as a means of conveying knowledge. However, natural knowledge hides many such stories and myths. The possibilities of application of this method at studying of chemistry are considered in our article. The use of such stories provides an emotional impact on the recipient, which makes the process of learning new knowledge interesting and exciting. Storytelling is especially important for mastering the so-called "uninteresting" topics. Key principles of storytelling: the presence of a character, the presence of intrigue, the presence of the plot. The character should be close to the listener, keep the intrigue and the plot should correspond to the basic principles of constructing an artistic text: connection, development of events, culmination, and denouement.

The use of interactive teaching methods, including storytelling, confirms the relevance of using this method in working with students, as the difference between storytelling and other methods is ease, lack of obsessions, development of imagination, logic and cultural education of students. The article considers the theoretical and methodological aspects of pedagogical storytelling, its essence and advantages over other methods of training future professionals in higher education.

The article focuses on the specific results of such a pedagogical process, built on the principles of storytelling.

Due to the lack of coverage of this method, the article provides specific examples of its application in the study of "Oxides of non-metallic elements" ("Suffocation of a dog cave"), "Oxides of non-metallic elements" ("Chemical weapons of the ancient Persians"), "Metallic elements" ("The art of using residues"), "Allotropic modifications of sulfur" ("Sulfur is everywhere"), "Carbohydrates" ("Invisible ink"), "Hydrocarbons" ("How rubber appeared"), "Biologically active substances" ("How antibiotics were discovered").

Key words: *storytelling, pedagogical storytelling, narration, emotional impact, student, storytelling functions, character, intrigue, plot.*